

N:o 112.

Af herr **C. Sandquist m. fl.** om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående bestämmelser i syfte att kronans egendomar må vid försäljning utbjudas för bildandet af egna hem.

Att en i möjligaste mån lycklig lösning af egnahemsfrågan är en af de mest påträngande uppgifter, som stå på dagordningen, det lärer väl allmänt erkännas. Att allvarliga bemödanden gjorts och afsevärda resultat vunnits i syfte att befrämja egnahemsrörelsen, därom vittnar Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser för den af Kungl. Maj:t och Riksdagen beslutade egnahems-lånerörelsen af den 17 juni 1904.

Det förhållande, att allt för många af de fastigheter, som kunna finnas lämpliga för bildandet af egna hem, redan äro förut behäftade med inteckning — ja, än mer: inteckningar utgöra dock ett mäktigt hinder mot förverkligandet af syftemålet med berörda kungörelse. Tillgången på inteckningsfria jordbruksfastigheter, lämpliga för egostyckning i egnahemssyfte, är tyvärr alltför liten.

Vid 1889, 1890 och 1904 års riksdagar hafva motioner väckts i syfte, att de egendomar, som kronan afhänder sig, måtte på sådant sätt försäljas, att bildandet af egna hem därigenom underlättades. Ehuru syftemålet med dessa motioner erhållit välvilligt erkännande, hafva de dock icke vunnit Riksdagens bifall. Såväl egnahemskommittén, som 1904 års särskilda utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 3 har varit af den åsikten, att bestämmelserna uti kungl. brefvet af den 25 september 1896, rörande försäljning af kronans domäner, äro tillfyllestgörande. Denna åsikt gjorde sig ock gällande uti Riksdagens beslut den 7 maj 1904.

Förekommande försäljningar af kronohemman bevisa dock, försåvidt jag därom erhållit kännedom, att så icke är förhållandet. Den afsevärda tillgången på skog, som finnes å kronodomänerna, vållar, att dessa fastigheter inropas af skogshandlare.

Först sedan afverkningen af skogen ägt rum, säljas fastigheterna i större eller mindre delar, enligt af säljarne stipulerade köpevillkor, som kunna vara sådana, att köparne gå miste om erhållandet af det »kraftiga bistånd», som genom egnahemslån åsyftas.

Att den mindre bemedlade, ehuru dugande arbetaren sålunda utan stöd af inkomst genom lagenlig skogsafverkning och utan utsikt att erhålla egnahemslån måste finna sig uti sitt egnahemslösa tillstånd, trots de förment tillfyllestgörande bestämmelserna uti åberopade nådiga kungl. bref, det torde, erfarenheten likmätigt, få anses vara ådagalagdt. Ifrågavarande bestämmelser äro alltså af sådan beskaffenhet, att de böra ändras i syfte att kunna bidra till en effektivare lösning af egnahemsfrågan. Enligt mitt förmenande borde därför egostyckning föregå försäljningen af kronans domäner. Ty därigenom skulle staten väl snarare vinna än förlora och egnahemsfrågans lösning i afsevärd mån underlättas.

Jag föränlåtes därför hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t underdånigst anhålla: det Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta förslag till sådana bestämmelser, som på ett effektivare sätt, än nu är förhållandet, möjliggöra, att kronodomäner vid deras försäljning må utbjudas för bildandet af lämpliga egna hem, samt att Kungl. Maj:t må för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen föränleder.

Stockholm den 25 januari 1906.

Vördsammast

Carl Sandquist.

C. J. Berggren.

Joh. Sjöberg.

G. M. Sandin.

J. A. Jonsson.

C. A. Danielsson.